

Универзитет уметности у Београду
Факултет ликовних уметности
Рајићева 10, Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА И ПИСАНОГ РАДА „Активација периферног вида –
изложба слика, цртежа, објеката и видео радова“ КАНДИДАТА ДАРКА
СТОЈКОВА

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Активација периферног вида – изложба слика, цртежа, објеката и видео радова“ кандидата Дарка Стојкова радила је у саставу: др.ум. Милета Продановић, ред.проф. ФЛУ, др. Никола Шуица, ред. проф. ФЛУ, мр. Душан Петровић, ред.проф. ФЛУ, др.ум. Бранка Кузмановић, ван.проф. ФПУ, мр. Добрица Бисенић, ред. проф. ФЛУ (ментор), и донела је следећи закључак:

Биографија кандидата

Дарко Стојков је рођен 1979 године у Кикинди. Дипломирао је 2005. године на Факултету Ликовних Уметности у Београду, одсек сликарства у класи Јована Сивачког. Године 2007. завршава специјализацију код истог професора. Године 2008. постаје члан УЛУС-а и стиче статус самосталног уметника .

2008.Оснивач удружења МОБА. 2010. Оснивач пројекта Видљивост и резиденцијанлог програма РАЈ у Банатској Дубици, Србија. 2012. Један од оснивача Галерије Инекс и резиденцијалног програма у независном простору Инекс Филма, Београд. 2012. Један од оснивача Београдског сајма уметности, презентација уметничких простора који су организовани од стране уметника из целог света. КЦБ, Београд . 2015. Откуп рада Коуваде синдром 2, конкурс министарства културе и информисања.

Самосталне изложбе у земљи и иностранству - избор:

2017. Активација периферног вида – докторски уметнички истраживачки пројекат
Кикинда, Народни музеј
2015. Коуваде, галерија Терра Кикинда, 27 март.
Коуваде, Дом омладине, Београд, Јун.
2014. Секс у срцу мозга, МАС галерија, Оџаци.
Само-ординација, Инекс филм, Београд.
2013. Психограм, Факултет ликовних уметности, Београд.
Уништавање података. Галерија С, Кикинда. Србија.
Велтрукм – гефаллт мир Милцххоф, са Мирко Каменоф Берлин, Немачка.
Хипербореја, Електрика, Панчево.
Сплшоштено месо(Flat meats), Улична галерија, Београд.
2012. Отворени атеље, Инекс филм, Београд.
2011. Активација периферног вида, Дом Омладине Београд, Србија.
Лик и Дело, Амерички кутак, Дом омладине Београд, Србија.
2010. Изложба скулптура, инсталација и цртежа Сиде Висор, галерија Оуцера,
Раковица Београд.
2010. Фалстад Кунст презентација видео рада Друго путовање на којем је
учествовала Анна Баумгарт(Пољ.) са радом Fresh cherries Фалстад, Норвешка.
2009. Лик и дело Ремингтон, у сарадњи са Иваном Јовановићем, Блок галерија, НБ
Sex related internet search results, Оџаци, Србија.
Изложба Раф са Александром Јоксимовићем у продавници која је експлодирала
од гаса, Кикинда, Србија.
2008. РЕФЛЕКСИЈА у сарадњи са Вељком Зејаком Савремена галерија Смедерево.
Бавим се собом, Двориште, Галерија Савремен Уметности Панчево.
Лик и дело Ремингтон у сарадњи са И. Јовановићем, Амерички кутак Суботица
Лик и дело Смит & Весон, у сарадњи са Иваном Јовановићем, Амерички
кутак, Ниш.
2007. Главе, у галерији “ Вићентије Ракић” у организацији “Татлин” Параћин.
Изложба цртежа Главе и пиштољи са Иваном Јовановићем и Михаилом
Станисавцем у Црвеној галерији 2050, Љубљана Словенија.
Изложба цртежа Главе и пиштољи са Иваном Јовановићем и Михаилом
Станисавцем у галерији "ЦРВЕНА КОМУНА" Петровац, Црна Гора.
2005. Изложба цртежа у Црвеној галерији 2050 Љубљана Словенија.
Изложба слика у галерији 'МЕЛИНА' Драма, Грчка.

Филмски фестивали у земљи и иностранству:

Мемефест Активација периферног вида, ТЕСТ01; ЉУБАВ конфликт замишљеног, признање за комуникациони рад . Љубљана Словенија 2011.

Балканс Беунд Бордерс Филм Фестивал (БББ) Атина Грчка, 2011.

ПРВА НАГРАДА за филм ‘Бака- путовање’” смотра краткометражног филма 301, центар за културу Гроцка, Србија 2010.

Келн, ОФФ ВИ - бтх Интернационал Видеоарт Фестивал ‘Бака путовање’” Келн Немачка, 2010.

Келн неОФФ ВИ 11 & 12 Децембер 2010 он Делхи Интернационал Артс Фестивал.

ТкХ-центар у оквиру пројекта [илегални_биоскоп] Бака (СРБ); ‘Бака путовање’” (СРБ); Старко језеро(СРБ); (ПРВЕНАЦ) (СРБ) 2009.

Филмски фестивал Видеомедеја филм “Активација периферног вида ТЕСТ 01”у Новом Саду 2009.

СИМУЛАТИОН05 видео и медиа артс фестивал Тимосоар, Романиа.21-23мај, Транс:поситион Старо Језеро 2009.

ДРУГА НАГРАДА на фестивалу кратког филма low-бузет, Кикинда.2008.

Фестивал кратког филма са филмом Бака, СРЕБРНА ТРАКА Сребреница, 2008.

Филмски фестивал Видеомедеја филм “но анимал...”у Новом Саду 2005

Филмски фестивал Видеомедеја филм “Вака”у Новом Саду 2004

ПРОЈЕКТ МОНОЛОГС Куратор Елиса Елиасх, Сантиаго оф Чиле / Рим Италија, 2008

Групне изложбе – избор:

2015. Отворени октобарски салон, Циглана, Београд.

Изми, летњи програм Галерије Флу, Београд.

2014. САУ ИТ. РС, Беч, Аустрија.

ЦРНО БЕЛИ СВЕТ, група Ц4, групна изложба Инех галерија.

2013. ХУБРИД ОБЈЕКТ " Источно обећање" Кунстхалле ам Хамбургер Платз, Берлин, Немачка.

ОД ДО, Магацин, Краљевића Марка. Београд.

Инех галерија, продајна изложба.

9

2012. КУНСТХАЛЛЕ м3, Берлин, Немачка.

Queer ликовни салон, Магацин, Краљевића Марка 8, Београд.

- Међународно бијенале уметности минијатуре, Горњеи Милановц.
Инех филм. Београд
2011. Војна уметност, Ескилстуне, Шведска.
АРТ-АТИНА 2011, Дом Омладине Београда .
Water tower фестивал, Фудбал уназад, Софија, Бугарска.
Ликовна колонија Гест, Сечањ, Србија.
Мултимедијална колонија Тршић, Србија
Арт хапшенс, Банатска Дубица, Србија.
Супермаркет уметнички сајам, Стокхолм, Шведска.
2010. Роршах Роршах, Магацин, Београд, Србија.
Фалстад кунст семинар 2010: "Уметност и болно наслеђе" NORWAY
2010. Фудбалска утакмица у галерији СКЦ, Крафтмалереи против Мафлачка(моба)
Београд.
Пројекат "Лове" групна изложба Беч, Аустрија.
2009. Бијенале младих уметника из Европе и Медитерана, Скопље, Македонија.
Радионица ТЕРРА, Кикинда, Србија.
Gun enter head delate, Авангарда, Београд, Србија.
Групна изложба, рад Лик и дело, Дом омладине, Београд Србија.
Међународна радионица Секс у транзицији, Кучево, галерија ДОБ, Србија.
2008. ФРИЗ у мушком фризерском салону у Кикинди, удружење грађана Моба.

Анализа рада

У докторском уметничком пројекту Дарка Стојкова складно се допуњују уметнички и теоријски део. И писани и практични део рада бави се, у виду личног открића феномена измештања угла гледања, општим питањима из области филозофије уметности, психологије уметности и визуелних уметности. Завршни уметнички рад дат је као комплексна изложба, изложба слика, цртежа, објеката и видео радова. Писани део тезе бави се феноменом који аутор сам успоставља и назива га „периферни вид“. Дарко Стојков описује како се кретао процес активирања периферног вида уз помоћ измештања угла гледања и према карактеру таквог процеса, за њега проналази адекватан поетски назив, процес окретања. Идеја о активацији периферног вида је део менталног процеса,

колико и саме уметничке продукције, те процес активације периферног вида објашњава кроз неколико целина: Сајд визор- наочари, Галерија Инекс и независни уметнички простори, психограм, текст и уметност, као и шта је уметност и лична перцепција.

Активација периферног вида се односи на рад под називом "Сајд визор" . Рад је настао 2011. године и био изложен на самосталној изложби "Активација периферног вида" исте године у Дому омладине у Београду. Назив рада је на енглеском језику, зато што ствара игру речи у односу на реч ретровизор, која такође није српска и за разлику од ретровизора, фокус је усмерен у страну, а не у назад, у нашем опсегу гледања, између видљивог и невидљивог.

За ту прилику Дарко Стојков је направио специјалне наочаре, али гледањем уз помоћ њих не постиже се ништа. Од специјалности ових наочара очекивало би се да се једноставно само њиховим ношењем омогући физичка активација периферног вида, а што се заправо неће догодити, чиме се наглашено указује на неопходност отвореног стања духа, мисаони принцип, а не и практична сврха, проналазећи у томе сличност са радом "Фонтана", Марсела Дишана.

Поставља се питање зашто је рад, дело уопште настало и која је његова права сврха? У конструкцији наочара "Сајд визор" Дарко Стојков је видео прилику за социјализацију и бављење својом личношћу кроз уметност. Пажљивијим освртањем око себе Дарко Стојков је схватио да има пуно интересантних ствари које пропушта и које могу бити инспиративне. А оно што је често било испред и одвлачио пажњу од периферије, био је егоцентрични свет који тражи сву пажњу, да ли је то телевизија, филмови, рачунар, мобилни телефон, људи, дешавања, вести, конкурси, новац, администрација или потреба за доказивањем. Дарко Стојков скреће пажњу , упозорава на опасност од попуштања концентрације услед лаког препуштања односно , гушења спољним светом који постаје видљив и у нашем раду, уметничком делу. Ако на слици нема ничега што може посматрачев мозак да препозна из своје меморије, та уметност за њега је непозната и непрепознатљива. А ако се бавиш критиком друштва користиш нешто из друштва, нешто зашта се зна и што се лако препознаје, а додатак критике даје додатни нагласак на исто.

Дарко Стојков се наглашено бави односом две супротстављене улоге у уметности: уметности која тежи свету у коме живимо и жели да буде прихваћена, и уметности која бежи од света и препознавања. И у начину на који слика и константном пресликавању он препознаје тенденцију брисања очигледног света

који га окружује, окретање ка периферији и на крају себи. Окретање ка периферији и даље од оног што је било у првом плану, такорећи за сто осамдесет степени, где сервиран свет постаје небитан и непрепознатљив на сликама.

Како сам аутор наводи, чинило се да су преозбиљно схваћена општа питања која је себи постављао из области филозофије уметности као што је вечито питање шта је уметност, уметност и друштво, уметност и наука, питања из области психологије уметности, питања обједињена идејом о перцепцији у активацији периферног вида. Захтев који се поставља да посматрање и перцепција морају бити активне радње, а не пасивне, уз упражњавање или неупражњавање самоће, Дарко Стојков испуњава и неком врстом вежбања у виду скретање погледа од директног посматрања чиме се постиже неопходна дистанца за право сагледавање датог. Очекивало би се да су то физичке вежбе, што заправо могу и бити, али упражњавање ових нужно води у отворено стање духа.

Сама идеја о перцепцији у активацији периферног вида кроз преиспитивања, која она захтева, доводи на крају до жеље која је супротна од оне почетне, а то је да се буде видљив, познат и интегрисан у друштву, али на неком другом нивоу. Учешће у раду Галерије Инекс, можда је имало у основи то, жељу за видљивошћу и постављањем питања ко поставља правила и границе у уметности?

Одговоре на општа питања која себи поставља, осим кроз литературу, тражи и кроз пажљиво дозиране поетске термине као што су глава, срце, мењати самога себе, како те види оно што ти гледаш, освртање око себе, окретање око себе за деведесет степени, окретање око себе за триста шездесет степени, смена дана и ноћи, прелаз између дана и ноћи, оног што је испред и иза, гледати као кокошка, имати очи уместо ушију, кроз шта успоставља магични моменат, место баланса, извор.

Постављајући јасну појмовну мапу он се не ослања само на филозофска, психолошка и поетска сазнања о перцепцији већ своје излагање упоредо прати и претежно илустрацијама својих радова (58), али и репродукцијама реномираних уметника.

Изложбом у Музеју града Кикинде Дарко Стојков симболично завршава и заокружује докторски уметнички пројекат, јер сматра важним то што је Кикинда место почетка његовог интересовања за уметност. Изложба је ретроспективног карактера, и служи да херметички затвори круг који се десио, мапирајући душевне особине кроз уметност којом се Дарко Стојков бави 20 година. Имајући у виду све, комплексност свога рада кроз различите медије, у шта је уврстио као битно и

неколико својих хобија, Дарко Стојков себе сматра визуелним уметником.

Широк распон његових интересовања започиње документарним филмом под називом „Бака-путовање“ како га сам назива редимејд филм, затим видео рад „Сајд визор, тест 01“. Документарни филм „Друго путовање“ је тематски филм, уметнички рад намењен бившем логору Фалстад који је претворен у музеј и налази се у Норвешкој. Аутор ће путовати истим путем којим су путовали затвореници из Србије, али са временском разликом од седамдесет година. Резултат је био видео рад од 30 минута, без икаквих индикација да се ради о путовању логораша и филм је увршћен у жанр путописа.

Систем рада који се аутору наметнуо кроз наочари Сајд визор састојао се у надреалистичком препуштању да идеје и решења сами долазе. Овакав принцип је прешао са видео и документарних радова на цртеж и слику. Скретањем погледа са наочарима за активацију периферног вида, аутор покушава да скрене пажњу како на позитивне тако и на лоше ствари које нас окружују а које често не желимо да приметимо. „Шарена слика“ из 2011. величине је 4x4 метара, приказује најразличитије гадости са којима се уметник суочавао, али све је то покушао да прикрије лепезом топлих боја. На основу реакција публике да је слика лепа, Дарко Стојков још једном схвата да је успео да прикаже апсурд у посматрању без посматрања.

Уљане слике комбиноване са спрејем инспирисане су стрипом и у маниру лаке комуникације убацује текст у слику, али и даље у маниру прве мисли и надреализма („Артикал“, „Бициклиста самог себе једе“).

Објекти су настали од преосталих диоптрија коришћених за прављење наочара за активацију периферног вида. Направљен је екран, рад који омогућава бирање угла гледања. Овај објекат је предвиђен да буде надгробни споменик ауторовој баби.

Играјући се са светлошћу, преламањем и скретањем аутор увиђа нове могућности у игри, па тако настају хибридни објекти од ретровизора које је проналазио на улици („Плућа“2014.). Коришћени гобленски рамови и разбијени ретровизори су део једног сакупљачког апетита који аутор у себи открива када је почео да ствара прве наочари, јер су и оне саме асамблаж.

За серију уништавања података, односно прецртавање докумената којима је истекао рок, функција, била је потребна само хемијска оловка и неважећи документ („Индекс“ 2012.)

И у цртежу као и у слици јасно се уочава како се активацијом периферног

вида мења перцепција. Уместо да слика простор, обликује га правећи скице намештаја, лампи, столица, зидова које је преуређивао приватно као и у Инекс филму („Паркет и зидови“ 2015. „Барска столица и Фарбање пода“2014.)

Цртежи-слике представљају серију радова изведених у комбинованој техници, уљане –акрилне боје и фломастери („Обожавање смрти је обожавање живота“ 2015.).

На сликама Дарко Стојков себе види као центар кроз који са сва енергетска збрка спаја „Макромик, макро-микро“, 2015. „Рађање облака“ 2015. „Ношење терета без додира“2015.

Коришћена литература

Како дела из старије прошлости, као што је Њутн И. (1730) *Opticks*, Dover publications, inc. Based on the fourth edition, London, Дарко Стојков је користио и најновија дела мање познатих аутора као што је Celia Goedde, (2013) *Innovative Guilds in the Dutch Golden Age*, NEH Seminar For School Teachers, University of Massachusetts Dartmouth.

На списку литературе коришћене током израде рада налазе се извори који постоје на информатичкој мрежи на различитим веб сајтовима као и објављена теоријска дела, из области историје уметности : Ђорђо Вазари (2000), *Живот славних сликара, вајара и архитекта*, Либрето: НЕ и БО, Шабац. Алфред Моир, (1984), *Каравађо*, Издавачка радна организација ПРОСВЕТА, Београд. Марија, Л. Рикати, (1975), *Леонардо*, ИРО НОЛИТ, Београд. Мино М. и Еди Б. (1975), *Бото*, ИРО НОЛИТ, Београд; Дела из области психологије уметности Рудолф А. (1985), *Визуелно мишљење*, Fond za izdavačku delatnost Univerziteta umetnosti u Beogradu.

У раду је такође коришћена старија као и најновија литература на страним језицима, између осталог: Данто А. () *The End of Art: A Philosophical Defense*. Wesleyan University and Blackwell Publishing, New York City. Бартец Р. () *The Death of the Author*. Source: Ubu Web Papers. Celia Goedde, (2013) *Innovative Guilds in the Dutch Golden Age*, NEH Seminar For School Teachers, University of Massachusetts Dartmouth. Montias, John Michael (1978-1979), *The Guild of St Luke in 17th-century Delft and the Economic Status of Artists and Artisans* Simiolus: Netherlands Quarterly for the History of Art 10, no. 2. 93-105. www.jstor.org/stable/3780327.

De Marchi, Neil and Hans J. Van Miegroet. (Sep., 1994) *Art, Value and Market Prices in the Netherlands in the Seventeenth Century The Art Bulletin* 76, No. 3 451-464. www.jstor.org/stable/3046038.

Важним насловима домаће теоријске мисли и преведеним насловима Дарко Стојков придружио је и *Свето писмо, старог и новог завета* (1998), превео Ђура Даничић, Југословенско библијско друштво, Београд.

У врлине његовог писаног рада не спада бројност и широки опсег коришћених извора, већ начин на који он – ненаметљиво и увек у функцији своје замисли – користи и инкорпорира у текст сужен избор литературе.

Критички осврт референата

Општим, такорећи уџбеничким питањима из области филозофије уметности као што је питање шта је уметност, уметност и друштво, уметност и наука, или општим питањима из области психологије уметности као што је питање перцепције, Дарко Стојков се бави у виду личних открића.

Као заједнички одговор за сва постављена питања успоставља нови, песнички, појам „периферни вид“. У најгрубљем преводу овако лично и нежно осмишљеног појма, периферни вид би био гледање без претходних знања или још драстичније, гледање без предрасуда. Не само да се успоставља појам већ се и тражи начин за активацију периферног вида. У гледању без предрасуда налази се и рецепт за активацију периферног вида. За активацију периферног вида Дарко Стојков је осмислио и специјалне наочаре од којих би се очекивало да омогуће физичку активацију периферног вида, а коју оне заправо немају, чиме је подвучена неопходност отвореног стања духа .

Изложба радова, слике, цртежи, објекти, видео радови, је организована у четири музејске просторије. Дарко Стојков реконструира године рада на активацији периферног вида и кориговању сопствене перцепције.

Може се рећи да се докторским пројектом успоставља логична и поетска веза између свих уметничких интересовања Дарка Стојкова.

Оцена резултата - закључак са образложењем уметничког доприноса рада

Докторски уметнички пројекат „Активација периферног вида –изложба слика,

цртежа, објеката и видео радова“““, како на плану реализованог уметничког пројекта, тако и на нивоу теоријски/интроспективно конципираног писаног дела донео је отварање нових дискурса везаних за уметност уопште. Досадашња уметничка пракса Дарка Стојкова подразумевала је непрекидне медијске трансформације, од уљаних слика које су тематици прилазиле са традиционалних полазишта, преко објеката и видео записа. Докторским пројектом – усредсређујући се на прецизно дату локацију која за кандидата има посебно интимно значење – Стојков чини даљи медијски искорак: сакупљену грађу организује у оквиру музејске поставке и тиме претвара рад, разноврсан у медијима у јединствен исказ из личног живота који је у средишту његове пажње.

У писаном делу рада кандидату је пошло је за руком не само да представи закључке до којих је дошао, него и да у великој мери редефинише и препознатљиве теоретске поставке узете за полазиште транспонује у личну поетику.

Радам Дарка Стојкова добија се на оригиналан начин обрађена тема која је Заснована на општим питањима, а закључци до којих је дошао јасно трасирају и правце будућег уметничког деловања кандидата.

др.ум. Милета Продановић, ред. проф. ФЛУ

др Никола Шуица, ред. проф. ФЛУ

мр. Душан Петровић, ред. проф. ФЛУ

др.ум. Бранка Кузмановић, ван. проф. ФЛУ

мр. Добрица Бисенић, ред. проф. ФЛУ(ментор)